

استفتائات سعی

استفتائات سعی

[۸۵۷] س کسی که در اثنای سعی متوجه شود که طواف او بیش از هفت شوط بوده تکلیف او چیست؟

ج [۱] - می تواند [۲] به [۳] این نحو احتیاط کند که سعی را تمام نماید و بعد از فوت موالات عرفیه بین شوط زاید طواف و مقدار باقیمانده تا ۱۴ شوط، طواف و نماز و سعی را اعاده کند و بعد تقصیر نماید.

[۸۵۸] س - اگر از مروه شروع و به صفا ختم کرده و بعد فهمیده است، وظیفه او چیست، به خصوص اگر تقصیر کرده باشد؟

ج - باید سعی را اعاده کند و اگر تقصیر نکرده تقصیر کند. [۴]

[۸۵۹] س کسی بعد از اتمام شوط ششم سعی در صفا، گمان تمام شدن هفت شوط را کرد و تقصیر نمود ولی فوراً به او گفتند که باید یک شوط دیگر بیاوری، او هم انجام داد و بعد بار دیگر تقصیر نمود، آیا عمل او صحیح است یا خیر و كفاره دارد یا نه؟

ج - عمل صحیح است و كفاره ندارد. [۵]

[۸۶۰] س کسی در اثنای سعی برای آب خوردن از مسیر منحرف شده و پس از خوردن آب ادامه داده است چه صورت دارد؟

ج - اگر سعی را قطع نکرده و به نیت سعی حرکت را ادامه داده است و در بین راه آب خورده یا اگر قطع کرده، از جایی که سعی را قطع کرده یا مُحاذی آن سعی را تمام کرده صحیح است. [۶]

[۸۶۱] س کسی که طواف و نماز آن را انجام داده و سعی را به روز بعد یا روزهای بعد به تأخیر انداخته است، آیا طواف و نماز را باید اعاده کند؟

ج [۷] - لازم نیست ولی اختیاراً نباید سعی را به روز بعد تأخیر بیندازد. [۸]

[۸۶۲] س - آیا زن هایی که از جهت عادت ماهانه برای طواف نایب می گیرند در سعی هم می توانند نایب بگیرند؟

ج - محل سعی مسجد نیست و سعی را باید خودشان به جا آورند با مراعات ترتیب بین طواف و سعی.

[۸۶۳] س - اگر کسی یقین کند که هفت شوط سعی بین صفا و مروه را تمام کرده است ولی بعد از تقصیر متوجه می شود که پنج شوط بوده، اولاً آیا کل سعی را باید از سر بگیرد یا دو شوطی را که ناقص بوده است باید تکمیل کند؟ و ثانیاً آیا تقصیر هم باید بکند، یا تقصیر اول کافی است؟

ج - باید سعی را اتمام کند [۹] و احتیاطاً تقصیر را اعاده نماید، گرچه وجوب این احتیاط معلوم نیست. [۱۰]

[۸۶۴] س - شخصی بعد از طواف عمره تمتع گم شده و بعد از پیدا شدن به رفقاییش گفته است که سعی صفا و مروه را به جا آورده ام و تقصیر نمود و محرم شد برای حج تمتع، ولی بعد از مراجعت از عرفات و منی و موقع طواف و سعی صفا و مروه و اعمال حج اظهار کرد؛ مثل اینکه من در اعمال عمره به صفا نیامده ام، همینطور گفته اند ان شاء الله آمده ای، بعد از مراجعت به ایران چند بار به پسرانش گفته اعمال من ناقص شده و قبل از فوتش وصیت نموده است که برای او نایب بگیرند، اگر عمل شخص فوق الذکر باطل باشد وراثت او حاضرند اینجانب را بفرستند تا اعمال حج او را انجام بدهم، آیا نظر حضرت عالی چیست؟

ج - ورثه می توانند شما را نایب کنند برای عمل حج تمتع، ولی باید نایب سعی را جداگانه به نیابت آن مرحوم انجام دهد. گرچه در فرض مرقوم بیش از نایب گرفتن برای سعی لازم نیست. [۱۱]

[۸۶۵] س - بین صفا و مروه طوری است که از یک طرف می روند و از طرف دیگر آن برمی گردند یعنی بین رفت و برگشت دو سه متری فاصله است، آیا اگر امکان باشد از همان مسیری که به صفا رفته، به مروه برود اشکال دارد؟

ج - اشکال ندارد، ولی نباید مزاحم دیگران شود.

[۸۶۶] س - شخصی در حال سعی کردن بود، یک وقت دید مقداری را که برای هروله علامت گذاری کرده اند به طور عادی سیر کرده است، گمان می کرد لازم است هروله کند و لذا برگشت و مقداری را که عادی رفته بود، با هروله تکرار کرد، آیا سعیش اشکال دارد؟

ج - اشکال دارد. [۱۲]

[۸۶۷] س - شخصی در سعی بین صفا و مروه، از جایی که به صفا یا مروه رسید برای شوط بعدی شروع نمی کند، بلکه تقریباً مقدار دو سه متر هلالی شکل و یا مستقیم به شکل عرضی می آید و شروع می کند، و در این مقدار متوجه نیست که با نیت سعی است یا نه، ولی اگر از او سؤال شود چه می کنی جواب می دهد سعی می کنم، آیا مضر نیست؟

ج - راه رفتن مزبور روی کوه مضر به سعی نیست، و در فرض مسأله سعی صحیح است.

[۸۶۸] س - آیا سعی کردن از همانجا که مریض ها را با چرخ می برند و برمی گردانند (یعنی حدود دو متر بالاتر از ابتدای سراسیمه شروع می کنند) صحیح و کافی است؟ یا حتماً باید از اول کوه صفا شروع و در مروه هم به سنگ های سیاه بعد از سنگ های صاف که بقایای کوه است برسند؟

ج - سعی باید بین دو کوه باشد [۱۳] و احراز شود و لازم نیست بالا برود. [۱۴]

[۸۶۹] س - در مناسک فرموده اید کسی که بین صفا و مروه سعی می کند، واجب است در هنگامی که به طرف مروه در حرکت است توجهش به مروه باشد و بالعکس، آیا این وجوب توجه، تکلیفی است و یا وضعی و تکلیفی؟

ج - وضعی است. [۱۵]

[۸۷۰] س - گاهی انسان در اثر ازدحام جهت رفتن برای سعی ناچار است از مسجدالحرام عبور کند [۱۶]، در این صورت تکلیف حیض و نفساء چیست، و آیا برای سعی هم مثل طواف نایب بگیرند؟

ج - اگر امکان نداشته باشد که از راه دیگری بروند باید تأخیر بیندازند، و اگر آن هم ممکن نیست نوبت به نیابت می رسد و بر فرض مخالفت چنانچه از آن راه رفت و خودش سعی کرد سعیش صحیح است هرچند گناه کرده است.

[۸۷۱] س - زیادی در سعی جهلاً، آیا حکم زیادی سهوی را دارد یا عمدی
را؟

ج [۱۷] - محل اشکال است. [۱۸]

[۸۷۲] س - کسی که نمی تواند بدون سوار شدن در چرخ های معمولی در مسعی سعی کند لیکن تمکن مالی ندارد، چون اُزُر خود را صرف سوغات کرده، وظیفه اش چیست؟

ج - اگر می تواند با چرخ سعی کند ولو با فروش چیزی یا قرض باید خودش سعی کند و استنابه صحیح نیست مگر آنکه مشقت و حرج در کار باشد.

[۸۷۳] س - شخصی شوط سوم سعی را به هم زد و با فاصله اندکی هفت شوط دیگر به جا آورد و تقصیر نمود، آیا این سعی صحیح است؟

ج - اشکال دارد [۱۹] و باید سعی را اعاده کند. [۲۰]

[۸۷۴] س - شخصی به اعتقاد اینکه هر شوط سعی، رفت و برگشت از صفا به مروه است، سعی را شروع می کند و در شوط سوم متوجه مسأله می شود و سعی خود را به هفت شوط خاتمه می دهد، آیا سعی او چه حکمی دارد؟

ج - سعی او صحیح است.

[۸۷۵] س - شخصی در حال سعی گاهی عقب عقب به طرف مروه و یا صفا رفته است، تکلیف او چیست؟

ج [۲۱] - باید آن مقدار را تدارک کند و اگر از آن محل گذشته سعی او اشکال دارد و احتیاط در اتمام و اعاده است. [۲۲]

[۸۷۶] س - سعی از طبقه دوم فعلی، که بالاتر از کوه صفا و مروه می باشد، جایز است یا نه؟

ج - اشکال دارد. [۲۳]

[۸۷۷] س - شخصی به جهت کنترل همراهان خود در حین سعی، گاهی به عقب برمی گشته و بدون توجه مجدداً همان مسافت را طی می کرده، آیا سعی او صحیح است؟

ج - اشکال دارد و باید سعی را اعاده کند. [۲۴]

[۸۷۸] س - شخصی سعی بین صفا و مروه را، پنج دور رفت و برگشت که مجموعاً ده شوط می شود، انجام داده است و آنگاه که متوجه مسأله شد سعی را از همان جا قطع نمود و تقصیر کرد، تکلیف چیست؟

ج - در فرض سؤال احوط اعاده سعی است. [۲۵]

[۸۷۹] س - شخصی به تصور اینکه رفتن بالای کوه صفا یا مروه لازم است، چون این مقدار مسافت را تحت فشار جمعیت رفته لذا برای اعاده آن مقداری وارد سعی شده و بعد به نیت سعی برگشته است و در واقع مقداری مسافت را دوبار طی کرده است، آیا سعی او درست است؟

ج - اگر به نیت احتیاط عمل کرده باشد ضرر ندارد. [۲۶]

[۸۸۰] س - شخصی به تصور اینکه سعی نیز نیاز به وضو دارد بعد از یک شوط و نیم سعی خود را قطع می کند و وضو می گیرد و هفت شوط دیگر سعی می نماید، تکلیف او چیست؟

ج - اشکال دارد [۲۷] و باید سعی را اعاده کند. [۲۸]

[۸۸۱] س - کسی که قدر متیقن عدد اشواط را می داند، اما تردید دارد که شوط بعدی را انجام داده یا نه؛ مثلاً می داند پنج شوط انجام داده، ولی شک دارد که بقیه را انجام داده یا نه، تکلیف او چیست؟

ج - فرض مزبور شک در اشواط است و مبطل است. [۲۹]

[۸۸۲] س - اگر کسی سعی را به طور کلی فراموش کرد و تقصیر نمود، تکلیف او چیست؟

ج [۳۰] - از احرام خارج شده و هر وقت یادش آمد سعی را به جا آورد. [۳۱]

[۸۸۳] س - اگر کسی قبل از رسیدن به مروه، در آوردن هفت و نه شک کرد، تکلیف او چیست؟

ج - مبطل است و باید سعی را اعاده کند. [۳۲]

[۸۸۴] س - آیا موالات در تمام اشواط سعی معتبر است و یا اختصاص به بعضی دارد؟

ج [۳۳] - در سعی موالات معتبر نیست مگر شوط اول تمام نشده باشد، که در صورت فوات موالات احتیاطاً از سر بگیرد. [۳۴]

[۸۸۵] س - اگر در سعی، بعضی مواضع بدن زن غیر از وجه و کفین پیدا باشد آیا به سعی او ضرر می زند یا نه؟

ج - ضرر نمی زند. [۳۵]

[۸۸۶] س - شخصی در حال سعی در عدد اشواط شک می کند و با حال تردید به سعی خود ادامه می دهد و در فکر است که عدد را ضبط کند، پس از تأمل وبعد از آنکه صد متر سعی کرد یا وارد شوط بعدی شد، یقین به عدد حاصل می شود و با یقین، باقی سعی را هم انجام می دهد، آیا این سعی صحیح است یا نه؟

ج - صحیح است. [۳۶]

[۱]. آیه الله زنجانی: اگر زیاده سهوی به مقدار کمی از یک شوط بوده اعتنا نکند والا باید سعی را رها کند و طواف اضافی را به هفت شوط برساند و نماز طواف را بخواند و سپس سعی را تکمیل کند.

[۲]. آیه الله اردبیلی: اگر زیاده طواف کمتر از یک شوط بوده، وظیفه ای ندارد و سعی را تکمیل می کند و اگر بیشتر بوده باید سعی را رها کند و شوط های زائد طواف را به قصد قربت مطلقه تا هفت شوط تکمیل کند و نماز طواف بخواند بدون آنکه تعیین کند که برای طواف اول است یا دوم، سپس سعی را تکمیل کند و پس از سعی دو رکعت نماز دیگر بخواند.

آیه الله خامنه ای: می تواند از طواف و سعی خود دست برداشته و مجدداً طواف و نماز طواف و سعی را از سر بگیرد. (استفتاء ۶۲۴۶۳، س ۶ و ۷)

[۳]. آیه الله بهجت: اگر عمد بوده به همان نحو که گذشت اشکال دارد و در غیر عمد، احتیاط در اتمام تا چهارده شوط اگر ممکن است. در ذیل مسأله ۶۱۴ گذشت.

آیه الله سیستانی: احتیاط آن است که برگردد به مسجدالحرام و شوط اضافی را تا یک طواف کامل به قصد قربت مطلقه تکمیل نماید و برای آن نماز طواف بخواند، سپس سعیش را تمام کند و احتیاط مستحب این است که آن را اعاده نماید.

آیه الله فاضل: احتیاطاً سعی را رها کند تا موالات عرفیه از بین برود. پس از آن همه را اعاده کند.

[۴]. آیه الله اردبیلی: و اگر تقصیر کرده نیز بنابر احتیاط آن را تکرار کند.

آیات عظام تبریزی، خویی، سبحانی، سیستانی: در فرض تقصیر هم باید دو مرتبه تقصیر کند.

آیه الله خامنه ای: آغاز سعی از مروه و پایان آن در صفا صحیح نیست. (مناسک حج، م ۲۹۷)

آیه الله صافی، آیه الله گلپایگانی: و تقصیر نماید (اگر چه قبلاً تقصیر کرده باشد) تا از احرام خارج شود.

آیه الله فاضل: اگر با اعتقاد به صحت تقصیر کرده، تقصیر اعاده ندارد مگر از باب احتیاط و در غیر این صورت باید تقصیر را اعاده کند.

آیه الله مکارم: جواب این سؤال در مسأله ۸۲۸ گذشت.

[۵]. آیه الله اردبیلی: چنانچه در عمره تمتع باشد بنابر احتیاط یک گاو كفاره بدهد.

آیه الله بهجت: مگر آنکه در عمره تمتع ناخنهايش را گرفته باشد که احوط است.

آیه الله تبریزی: بنابر احتیاط یک گاو كفاره دهد.

آیه الله خویی: اگر در عمره تمتع باشد باید بنابر اظهر یک گاو كفاره بدهد.

آیه الله سبحانی، آیه الله سیستانی: اگر در عمره تمتع باشد و کمبود به جهت فراموشی باشد بنابر احتیاط (آیه الله سبحانی: اقوي) یک گاو كفاره بدهد و اما اگر کمبود به جهت ندانستن تعداد شوط هاي سعی بوده است مثلاً، یا در عمره مفرد یا حج بوده، كفاره ندارد.

آیه الله صافی، آیه الله گلپایگانی: اگر ناخن گرفته كفاره دارد.

آیه الله فاضل: عمل صحیح است ولي اگر در عمره تمتع بوده است بنابر احتیاط واجب باید یک گاو كفاره بدهد.

[۶]. آیه الله زنجانی: بلکه اگر اشتباه کرده و قبل از محل قطع شده، سعی را ادامه داده، سعی او صحیح است و اگر بعد از محل قطع شده، سعی را ادامه داده اگر شوط ششم یا هفتم بوده، از محل قطع تا پایان سعی را باید اعاده کند و اگر در اشواط دیگر بوده دو شوط از سعیش ناقص مانده و باید شوط ششم و هفتم را به جا آورد.

[۷]. آیه الله زنجانی: اگر بدون هیچ عذری تأخیر انداخته باید قبل از سعی طواف و نماز را اعاده کند.

[۸]. آیه الله اردبیلی: چنانچه عمد^۱ و بدون عذر بوده احتیاطاً باید طواف و نماز آن را اعاده کند.

آیه الله تبریزی: بنابر احتیاط طواف و نماز را اعاده نماید.

آیه الله خویی: باید طواف و نماز را اعاده کند.

آیه الله سبحانی: اگر بدون عذر تأخیر انداخته، باید طواف و نماز را نیز اعاده کند ولی اگر به خاطر عذری این مقدار تأخیر انداخته طواف و نماز لازم نیست.

آیه الله سیستانی: اگر عمد^۱ بدون هیچ عذری تأخیر انداخته، احتیاط واجب اعاده طواف و نماز آن است.

[۹]. آیه الله زنجانی: و سپس تقصیر نماید و تا تقصیر نکرده از محرمات احرام اجتناب کند.

[۱۰]. آیه الله اردبیلی: در غیر عمره تمتع اعاده تقصیر بنابر احتیاط لازم است ولی در عمره تمتع لازم نیست و اگر در

عمره تمتع به دليل فراموشي سعي را ناقص انجام دهد و تقصير نمايد، بنابر احتياط بايد يك گاو كفاره بدهد.

آية الله بهجت: و تقصير را هم اعاده مي نمايد.

آيات عظام تبريزي، صافي، گلپايگاني، مكارم: اين احتياط ترك نشود.

آية الله خويي، آية الله سبحاني: و تقصير را بايد اعاده نمايد و اگر در عمره تمتع بوده يك گاو كفاره بدهد. □

□ آية الله سيستاني: اين احتياط واجب است و اگر تقصير از روي فراموشي كمبود باشد و در عمره تمتع باشد احتياطاً بايد يك گاو كفاره بدهد.

آية الله فاضل: اگر در عمره تمتع بوده احتياطاً تقصير را اعاده كند و بنابر احتياط واجب يك گاو كفاره بدهد.

[۱۱]. آية الله اردبيلي: ظاهر^۱ حج او باطل است و بايد اعاده شود و نيابت در سعي لازم نيست.

آية الله تبريزي: احتياط اين است كه براي حج تمتع نايب بگيرند، و احوط اين است كه نايب يك سعي جداگانه اي هم به نيت ميت به جا آورد.

آية الله خامنه اي: اگر سعي را فراموش کرده، نايب همان سعي را قضا كند و اگر ترك سعي از روي جهل بوده، حج را اعاده نمايد. (مناسك حج، م ۲۷۹ و ۳۰۸)

آية الله خويي، آية الله سبحاني: حج او باطل است مگر اينكه سعي را فراموش کرده بوده كه براي او قضا مي كنند.

آية الله سيستاني: اگر از روي جهل به موضوع يا حكم، سعي را ترك كنند حش باطل است، لذا در فرض سؤال بر ورثه لازم است براي كل حج تمتع از طرف ميت نايب بگيرند.

آية الله صافي، آية الله گلپايگاني: با فرض ترك سعي از جهت ندانستن مسأله، بايد احتياطاً عمره مفرده براي او به جا آورند و بعد از آن حج او را اعاده نمايند (آداب و احكام حج، مسأله ۶۷۵). □

□ آية الله فاضل: در فرض سؤال كه اعمال بعدي را با جزم به صحت انجام داده است لذا صحيح است و گرفتن نايب براي سعي كفايت مي كند.

آية الله مكارم: گرفتن نايب براي كل حج تمتع لازم نيست.

[۱۲]. آیه الله اردبیلی: ظاهر^۱ اشکال ندارد اگرچه احتیاط بهتر است.

آیه الله بهجت: ظاهر^۱ اشکال ندارد.

آیه الله تبریزی، آیه الله سبحانی: اگر به قصد انجام وظیفه واقعیه باشد، اشکالی ندارد.

آیه الله خامنه ای: در حال اختیار نباید چنین کند ولی در فرض مذکور سعی او درست است و چیزی بر او نیست، اگرچه احتیاط در اتمام و اعاده سعی است. (اجوبة الإستفتاءات في الحج، س ۹۴)

آیه الله خویی: بنابر اظهر اشکال ندارد. اگرچه اعاده سعی مطابق احتیاط است. (مناسک عربی، مسأله ۳۴۴).

آیات عظام زنجانی، صافی، فاضل، گلپایگانی، مکارم: اشکال ندارد.

آیه الله سیستانی: صحتّ سعیش اشکال دارد مگر آنکه جاهل قاصر باشد.

[۱۳]. آیه الله اردبیلی: به حاشیه مسأله ۸۲۹ مراجعه شود.

[۱۴]. آیه الله بهجت: به ذیل مسأله ۸۲۹ مراجعه شود.

آیه الله مکارم: همان گونه که قبلاً گفته شد سرایشی مزبور مربوط به کوه است، بنابراین مسیر فعلی چرخسوارها اشکالی ندارد.

[۱۵]. آیه الله زنجانی: به حاشیه مسأله ۸۳۷ مراجعه شود.

آیه الله مکارم: ولی نگاه کردن به اطراف و حتی به پشتسر مانعی ندارد.

[۱۶]. آیه الله مکارم: یعنی از این راه خودش را به صفا برساند و از آنجا سعی را در مسیر معمولی شروع کند.

[۱۷]. آیه الله زنجانی: حکم زیاده سهوی را دارد؛ بنابراین اگر از روی ندانستن مسأله قسمتی از اثناء سعی را دوباره سعی نماید سعیش صحیح است، ولی اگر در شروع سعی قبل از رسیدن به کوه صفا شروع کند (مثلاً از مروه شروع کند) سعیش باطل است.

[۱۸]. آیه الله اردبیلی: ظاهراً حکم زیادی سهوی را دارد.

آیه الله بهجت: ظاهراً جهلاً مانعی ندارد.

آیات عظام تبریزی، خویی، سیستانی: زیادی از روی جهل به حکم بنابر اظهر موجب بطلان سعی نمی باشد، اگرچه احتیاط در اعاده است.

آیه الله خامنه ای: حکم زیادی سهوی را دارد و سعی او صحیح است. (مناسک حج، م ۳۱۰)

آیات عظام سبحانی، صافی، گلپایگانی، مکارم: حکم زیادی سهوی را دارد و سعی او صحیح است.

آیه الله فاضل: محل اشکال است و احتیاطاً اعاده کند.

[۱۹]. آیه الله اردبیلی: چنانچه قبل از فوات موالات آن را از سر گرفته باشد، صحت سعیش محل اشکال است.

آیات عظام تبریزی، زنجانی، فاضل، مکارم، نوری: اشکال ندارد.

آیه الله خامنه ای: اشکال ندارد (استفتاء ۶۲۴۶۳، س ۷)

آیه الله سبحانی: اگر از آن چه انجام داده منصرف شده و پس از فوت موالات از اول شروع کرد اشکال ندارد لیکن اگر نصف سعی را انجام داده احتیاطاً آن را به هفت دور برساند و سعی را به عنوان تکلیف فعلی انجام دهد.

[۲۰]. آیه الله تبریزی: بعید نیست آن سعی که استیناف کرده صحیح باشد، گرچه احوط اعاده سعی است.

آیه الله خویی: در فرض اعتقاد به جواز مانعی ندارد. (المسائل الشرعیه، مسأله ۳۴۸).

آیه الله سیستانی: اگر پس از فوت موالات عرفیه سعی را از سر گرفته باشد صحیح است و اگر قبل از آن باشد اشکال دارد مگر آنکه جاهل قاصر باشد که در این صورت نیز صحیح است.

آیه الله صافی، آیه الله گلپایگانی: صحت آن بعید نیست.

[۲۱]. آیه الله زنجانی: سعی او صحیح است، هر چند احتیاط استحبابی آن است که آن مقدار و ما بعد آن را تدارک کند.

[۲۲]. آیه الله خامنه ای: و می تواند سعی سابق را رها کرده و مجدداً سعی را از سر بگیرد. (استفتاء ۶۲۴۶۳)

آیه الله سبحانی: برگردد و جبران کند و اگر از آن محل گذشته یعنی وارد شوط یا اشواط بعدی شده و نمی تواند برگردد و تدارک کند سعی او اشکال دارد و احتیاط در اتمام و اعاده است.

آیه الله مکارم: می تواند برگردد و جبران کند و سعی او اشکال ندارد.

[۲۳]. آیه الله بهجت: اگر احراز شود که سعی بین صفا و مروه واقع می شود کفایت می کند. (مناسک، م۳۴۱).

آیه الله خامنه ای: سعی در طبقه دوم مسعی صحیح نیست، مگر آنکه برایش محرز باشد که طبقه دوم، میان دو کوه واقع است نه بالاتر از آن، و کسی که نمی تواند در طبقه همکف سعی کند، باید برای خود نایب بگیرد، و سعی در طبقه دوم صحیح و مجزی نیست. (مناسک حج، م۳۰۵)

آیه الله خویی: اگر دو طرف آن ولو قبلاکوه صفا و مروه بوده و فضای بدون کوه نبود صحیح است. (آراء المراجع، ص۳۰۰).

آیه الله سبحانی: اگر ضرورت چنان باشد که منجر به ترک سعی در طبقه هم کفشود می تواند در طبقه بالا سعی نماید ولی اکنون که زیرزمین مسعی احداث شده در صورتی که عرض آن از مسعی جدید زیادتیر نباشد می تواند در آن سعی نماید و با وجود دو مسعی هم کف و سپس زیرزمین مورد ضرورت سعی در طبقه بالا بسیار نادر ممکن است اتفاق بیفتد.

آیه الله زنجانی، آیه الله سیستانی: مجزی نیست.

[۲۴]. آیات عظام اردبیلی، تبریزی، خویی، زنجانی: اشکال ندارد.

آیه الله سبحانی: برای مثال چند متر از مسافت مسعی را که سعی نموده برای کنترل همراهان به عقب برگشته حالا که می خواهد دوباره آن چند متر را برگردد تا به محل قطع برسد باید به قصد سعی طی نکند در این صورت سعی او صحیح و در غیر این صورت سعی او به جهت زیادی عمدي باطل است.

آیه الله سیستانی: مگر اینکه جاهل قاصر باشد یا مقدار اضافی را به قصد سعی انجام ندهد.

آیه الله مکارم: اشکال ندارد و اعاده لازم نیست ولی بهتر است این کار را نکند.

[۲۵]. مراجعه شود به سؤال ۸۷۱.

آیه الله اردبیلی: سعی صحیح است و احتیاط لازم نیست.

آیه الله خامنه ای: سعی او صحیح است. (مناسک حج، م۳۱۱)

آیه الله زنجانی، آیه الله مکارم: صحیح است و احتیاط واجب نیست.

[۲۶]. آیه الله زنجانی: سعیش صحیح است.

[۲۷]. آیه الله اردبیلی: اگر بین رها کردن سعی اول و شروع سعی دوم به قدری فاصله شده باشد که موالات عرفیه به هم بخورد، اشکال ندارد و گرنه صحت سعیش محل اشکال است.

آیه الله خامنه ای: اشکال ندارد. (استفتاء ۶۲۴۶۳، س ۷)

آیه الله خویی: با فرض اعتقاد به جواز از سر گرفتن سعی، مجزی است. (رجوع شود به مسأله ۸۷۳).

آیات عظام زنجانی، فاضل، مکارم، نوری: اشکال ندارد.

آیه الله سبحانی: اگر از آن چه انجام داده منصرف شده و پس از فوت موالات از اول شروع کرد اشکال ندارد لیکن اگر نصف سعی را انجام داده احتیاطاً آن را به هفت دور برساند و سعی را به عنوان تکلیف فعلی انجام دهد.

[۲۸]. مراجعه شود به سؤال ۸۷۳.

[۲۹]. آیه الله زنجانی: و این در صورتی است که در اثناء سعی شک کرده و گرنه مطابق حاشیه مسأله ۸۵۲ عمل کند.

آیه الله سبحانی: اگر از آن چه انجام داده منصرف شده و پس از فوت مولات از اول شروع کرد اشکال ندارد لیکن اگر نصف سعی را انجام داده احتیاطاً آن را به هفت دور برساند و سعی را به عنوان تکلیف فعلی انجام دهد.

[۳۰]. آیه الله زنجانی: باید سعی کرده دوباره تقصیر کند.

[۳۱]. آیه الله اردبیلی: به حاشیه مسأله ۸۱۳ مراجعه شود.

آیه الله بهجت: به ذیل مسأله ۸۴۲ مراجعه شود.

آیه الله خویی: از احرام خارج نشده و تقصیر را اعاده نماید. (المسائل الشرعیه، ج ۱، ص ۳۵۷).

آیه الله سبحانی: اگر کسی آن را در عمره تمتع فراموش کرد و تقصیر نمود اگر تا قبل از احرام حج یادش آمد باید برگردد و به جا آورد و تقصیر را اعاده کند و یک گاو کفاره بدهد ولی اگر بعد از احرام حج یادش آمد چنانچه بتواند قبل از وقوف به عرفات به جا آورد و اگر نتوانست وقتی از منی برگشت سعی را بر اعمال حج مقدم بدارد و یک گاو برای تقصیر بی جا ذبح کند اما اگر سعی حج را فراموش کرد اگر خود او در مکه است و یا مکانی است که می تواند برگردد، باید برگردد و انجام دهد و طواف نساء و نماز آن را نیز مجدداً به جا آورد و اگر برگشتن برای او مشقت دارد استنابه کرده و نائب او سعی و سپس طواف نساء و نماز را برای او به جا آورد.

آیه الله سیستانی: بنابر احتیاط تقصیر را پس از سعی اعاده کند و یک گاو کفاره بدهد.

آیه الله فاضل: بنابر احتیاط تقصیر را پس از سعی اعاده کند، و بنابر احتیاط قبل از اعاده تقصیر، محرمات احرام را مراعات کند ولی کفاره ثابت نیست.

[۳۲]. آیه الله زنجانی: مگر آنکه اطمینان داشته باشد که در ادامه سعی نسبت به تعداد اشواط به علم یا حجت شرعی می رسد.

[۳۳]. آیه الله زنجانی: در غیر موارد خاص که قطع سعی، جایز است، رعایت مولات عرفیه در سعی، لازم بوده و قطع

آن جایز نیست و چنانچه بدون عذر، سعی را قطع کند باطل می شود.

[۳۴]. آیه الله اردبیلی: بنابر احتیاط موالات در تمام اشواط سعی معتبر است.

آیه الله بهجت: دلیلی بر اعتبار موالات در سعی در غیر شوط اول نیست. (پرسش های جدید حجس ۸۹)

آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: احوط اعتبار موالات عرفیه بین اشواط سعی است. (مناسک، قبل از مسأله ۳۳۹) و راجع به لزوم دادن گاو به عنوان کفاره آنچه می توان گفت، ایشان در صورتی که مقداری از سعی را فراموش کند و به اعتقاد تمام شدن سعی، محلّ شود، فرموده یک گاو باید کفاره بدهد.

آیه الله زنجانی: در غیر موارد خاص که قطع سعی جایز است، رعایت موالات عرفیه در سعی، لازم بوده و قطع آن جایز نیست و چنانچه بدون عذر، سعی را قطع کند باطل می شود.

آیه الله سبحانی: سعی یک عمل واحد عبادی است، باید به صورت یک عمل واحد به جا آورده شود و لذا فاصله زیاد میان اشواط که مضر به موالات باشد برخلاف احتیاط است.

آیه الله سیستانی، آیه الله فاضل: بنابر احتیاط واجب موالات عرفیه لازم است.

آیه الله گلپایگانی: موالات در سعی معتبر نیست. (آداب و احکام حج، ص ۲۷۴) و قسمت آخر مسأله را متعرض نشده اند.

آیه الله مکارم: احتیاط واجب آن است که در غیر موارد استثنا شده موالات عرفیه رعایت شود.

[۳۵]. آیه الله اردبیلی: چنانچه از روی علم و عمد بوده، صحتّ سعیش محلّ اشکال است.

آیه الله مکارم: ولی اگر عمداً باشد گناه کرده است.

[۳۶]. آیه الله اردبیلی: اگر به رجاء کشف حال سعی را ادامه داده، صحیح است.

آیه الله تبریزی: با شک در عدد اشواط سعی باطل می شود و باید سعی را اعاده کند.

آیه الله خویی: وظیفه اش تجدید و از سر گرفتن سعی بوده و سعی در حال شک و ادامه آن صحیح و مجزی نبوده، لذا احتیاط اعاده سعی است. (آراء المراجع، چاپ سوم، ص ۳۰۲).

آیات عظام صافی، گلپایگانی، مکارم: در صورتی که به رجاء کشف حال ادامه داده باشد. (مجمع المسائل ۱/۴۸۸).

آیه الله فاضل: در فرض سؤال صحت سعی محل اشکال است و احتیاط واجب در اعاده است.